

SAVE ME
GLĀBIET MANI

SAVE YOU
GLĀBIET VIŅU,

SAVE US
GLĀBIET MŪS

MONA KASTEN

SAVE US

MONA KASTENA

GLĀBIET MŪS

ROMĀNS

No vācu valodas tulkojusi

Iveta Galēja

821.112.2-31
Ka 770

Mona Kasten
SAVE US

Copyright © 2018 by Bastei Lübbe AG, Köln
All rights reserved.
Cover layout: © Sandra Taufer, München
Cover image: © Shebeko / Shutterstock

Mona Kastena
GLĀBIET MŪS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projektu vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Elīna Vanaga*
Korektors *Diāna Graudiņa, Elīna Vēja*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-615.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Iveta Galēja, 2021
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2021
ISBN 978-9934-0-9318-0

Annai

*Doesn't today feel like a day to be certain?
Certain, yet to decide.*

GERSEY, "A DAY TO BE CERTAIN"

*Vai šodiena nav tā diena, kad būt pārliecinātam?
Pietiekami pārliecinātam, lai izlemtu.*

NO AUSTRĀLIEŠU ROKGRUPAS GERSEY
DZIESMAS "A DAY TO BE CERTAIN"

1

Greiems

Agrāk vectēvs mēdza man jautāt: “Ko tu darīsi, ja reiz pienāks diena, kad zaudēsi visu?” Es nekad netiku nopietni apdomājis atbildi un vienmēr sacīju to, kas pirmais ienāca prātā.

Kad biju sešus gadus vecs un brālis apzināti salauza manu rotaļu ekskavatoru, pirmā doma bija: *nu, tad es salabošu ekskavatoru.*

Desmit gadu vecumā, kad mēs no Mančestras pārcelāmies uz dzīvi Londonas priekšpilsētā, es spītīgi sacīju: *atradīšu sev jaunus draugus.*

Kad nomira mamma un es, būdams septiņpadsmit gadus vecs, centos būt atbalsts tētim un brālim, iedrošināju sevi: *mēs tiksīm galā.*

Pat toreiz nepieļāvu tādu varbūtību kā padošanās.

Taču tagad, nepilnu divdesmit četru gadu vecumā, sēžot kabinetā, kurā piepeši jūtos kā noziedznieks, es vairs nerodu nekādu atbildi. Situācija šķiet bezcerīga, nākotne – nezināma. Es nesaprotu, kā dzīvot tālāk.

Pieeju pie masīvā ķirškoka rakstāmgalda, izvelku čikstošo atvilktni un sāku ņemt laukā rakstāmpiederumus un piezīmju blokus, kas tur glabājas kopš pagājušā gada. Manas kustības ir lēnas, rokas – smagas kā svina pielietas. Bet ir taču jāsteidzas! Man jāpamet ēka, pirms beidzies pusdienu starpbrīdis.

Jūs tiekat nekavējoties atlaists. Es aizliedzu jums jebkādus kontaktus ar Mekstonholas audzēkņiem. Ja pārkāpsiet šo aizliegumu, pret jums tiks iesniegta sūdzība tiesā.

Rakstāmpiederumi izšļūk no rokas un plakšķēdami izbirst uz grīdas.

Nolādētā cūcība!

Pieliecos, uzlasu tos citu pēc cita un nevērīgi ieogrūžu pie pārējām lietām, kas jau samestas kartona kastē. Tajā valda juceklis: manas piezīmes, studiju grāmatas, vectēva mūžvecais globuss un mācību materiāli, kurus esmu sakopējis rītdienai un tagad īstenībā varētu mest prom, tomēr nespēju saņemties un to izdarīt.

Pārļaižu skatienu kabinetam. Plaukti ir izkrāmēti tukši, vienīgi pāris papīra skrandu uz rakstāmgalda un nosmulētais paliktnis ļauj nojaust, ka vēl pirms dažām stundām es šeit laboju audzēkņu darbus.

Pats esi vainīgs, galvā ieskanas indīga balss.

Paberzēju deniņus, kur jūtu pulsējam asinis, un vēl pēdējo reizi pārbaudu visas rakstāmgalda atvilktnes un nodalījumus. Nevajadzētu novilcināt atvada pārlieku ilgi, tomēr šķiršanās no šīs telpas prasa lielāku saņemšanos, nekā biju gaidījis. Jau pirms vairākām nedēļām pieņēmu lēmumu meklēt darbu citā skolā, lai varētu būt kopā ar Lidiju, taču ir milzīga atšķirība, vai tu pārtrauc darba attiecības pēc paša vēlēšanās vai arī tiek izdzīts laukā drošības dienesta uzraudzībā.

Noriju kamolu, kas spriežas kaklā, noņemu mēteli no pakaramā un mehāniskām kustībām uzvelku to mugurā. Tad satveru kasti un dodos uz durvīm. Ne reizi neatskatoties, izeju no kabineta.

Prātā cits caur citu maļas jautājumi. Vai Lidija jau zina? Kā viņai klājas? Kad redzēšu viņu nākamreiz? Ko lai tagad daru? Vai mani kādā skolā vispār vēl pieņems par skolotāju? Un ko tad, ja nepieņems?

Pašlaik es nespēju rast nekādas atbildes. Cenzdamies atvairīt pieaugošo paniku, eju pa gaiteni uz sekretariātu, lai nodotu savu atslēgu komplektu. Audzēkņi steidzas man garām, viens otrs draudzīgi pasveicina. Jūtu pakrūtē sāpīgu dūrienu, tikai ar

pūlēm izdodas atbildēt uz viņu smaidiem. Skolotāja darbs šajā skolā man patiesi sagādāja lielu prieku.

Iegriežos sekretariāta gaitenī, un piepeši mani sagrābj tāda sajūta, it kā uz galvas būtu uzgāzts spainis ledusauksta ūdens. Apstājos tik spēji, ka no aizmugures kāds uzgrūžas man virsū un nomurmina atvainošanos. Taču es to lāgā nedzirdu – mans ska-tiens ir piekalts slaidam jauneklīm ar rūsgani blondiem matiem; viņš ir tas, kuram man jāpateicas par visu notikušo.

Džeimsa Boforta sejā, mani ieraugot, nepakustas ne vaibsts. Gluži pretēji – rodas iespaids, ka uz viņu tas nemaz neattiecas. Itin kā viņš nupat nebūtu izpostījis manu dzīvi.

Patiesībā es taču zināju, uz ko viņš ir spējīgs. Un man bija skaidrs, ka tā nav nekāda labā doma – noskaņot Bofortu pret mani. “Viņš un viņa draugi ir neapbrīnināmi,” Leksingtons brī-dināja mani jau pašā pirmajā dienā, kad ierados šeit. “Lieciet to aiz auss!” Es viņa vārdiem nepiešķīru tikpat kā nekādu nozīmi, jo toreiz jau zināju stāsta otru pusi. Lidija bija man atklājusi, cik ļoti šo puisī nomāc smagais ģimenes mantojums un cik noslēgti viņš izturas pat pret savu dvīņumāsu.

Tagad jūtos kā pēdējais muļķis, jo nebiju izturējies piesar-dzīgāk. Man vajadzēja saprast, ka Lidijas dēļ Džeimss darīs visu. Droši vien manas karjeras sagraušana ir tikai kārtējais sākums viņa dienaskārtībā.

Blakus Džeimsam stāv Sirils Vega, kurš laimīgā kārtā nekad nav bijis manu audzēkņu sarakstā. Nezinu, vai es būtu spējis saglabāt profesionālu attieksmi. Katru reizi, kad šo puisī ieraugu, acu priekšā parādās aina ar viņu un Lidiju. Kā viņi kopā iziet no skolas un iesēžas rolsroisā. Kā abi kopā smejas. Kā viņš apskauj Lidiju un mierina; es pēc viņas mātes nāves ne reizi nevarēju to izdarīt.

Cieši sakožu zobus un, kartona kasti pasitis padusē, turpinu ceļu. Jo tuvāk abiem eju, jo ciešāk sažņaudzu pirkstus ap atslēgu saišķi mēteļa kabatā. Puiši pārtrauc sarunu un vēro mani, viņu sejas līdzinās nocietinātām, nesatricināmām maskām.

Pie sekretariāta durvīm apstājos un pagriežos pret Džeimsu.
– Vai tagad esi apmierināts?

Viņa sejā neparādās it nekāda reakcija, un tas manī uzjundi vēl lielāku niknumu.

– Ko gan jūs domājat? – Izaicinoši lūkojos uz Džeimsu, bet viņš joprojām neko neatbild. – Vai jūs vispār aptverat, ka ar saviem bērnišķīgajiem gājieniem iznīcināt cilvēku eksistenci?

Džeimss saskatās ar Sirilu, un viņa vaigos ielīst viegls sārtums – gluži tāpat kā Lidijai, kad viņa saskaišas. Abi dvīņi izskatās sasadīti līdzīgi, lai gan, pēc manām domām, viņi ir tik atšķirīgi, ka atšķirīgāki nemaz nevarētu būt.

– Jūs esat tas, kuram pirms tam vajadzēja padomāt, – izspļauj Sirils.

Viņa acīs pazib vēl spīvākas dusmas nekā Džeimsa skatienā, un man prātā iešaujas doma, ka, iespējams, viņi kopā ir izstrādājuši nekrietno plānu, kā izmest mani no skolas.

Sirila skatiens nepārprotami apliecina, ka šajā situācijā vara pieder viņam. Viņš var ar mani darīt visu, un ir gluži vienalga, ka esmu vecāks. Viņš ir uzvarējis, un viņš to zina. Uzvara ir ierakstīta viņa sejā un atspoguļojas arī lepnajā stājā.

Man izdodas rezignēti iesmieties.

– Esmu pārsteigts, ka vēl spējat smieties, – Sirils turpina.
– Spēlīte beigusies. Jūs esat atmaskots. Vai tas jums vēl nav skaidrs?

Sažņaudzu pirktus ap atslēgu saišķi tik cieši, ka metāla zobi iegriežas ādā. Vai šis bagātais zeņķis patiešām domā, ka es neko nesaprotu? Vai tad nezinu, ka nevienu neinteresē, kad un kur mēs ar Lidiju iepazīsimies? Ka neviens neticēs, ja apgalvosim: bijām pazīstami un iemīlējušies jau pirms Mekstonholas? Un ka pielikām punktu attiecībām, tiklīdz uzzinājām, ka būšu Lidijas skolotājs? Protams, es to zinu. No šī mirkļa uz visiem laikiem es būšu tas pretīgais tips, kuram karjeras sākumā bijusi dēka ar skolnieci.

No šīs domas man sametas nelabi.

Neveltījis abiem vairs ne skatiena, ieeju sekretariātā. Izņemu atslēgas no mēteļa kabatas, ar spalgu blikšķi nometu uz letes un apcērtos uz papēža. Vēlreiz ejot garām puīšiem, ar acs kaktiņu pamanu, ka Sirils iespiež Džeimsam rokā mobilo telefonu. – Paldies par šo, draugs, – vēl dzirdu viņu sakām, tad novēršos un, cik ātri vien spēju, dodos izejas virzienā. Tikai attālināti saklausu, ka man aiz muguras Džeimss paceļ balsi.

Katrs solis sagādā sāpes, katrs elpas vilciens šķiet kā neizpildāms uzdevums. Ausīs dzirdu tik skaļu šalkoņu, ka tā pārmāc gandrīz visus pārējos trokšņus. Audzēkņu smieklus, viņu soļus, kas atbalsojas gaitenī. Divviru durvju aizciršanos brīdī, kad pa tām esmu izgājis laukā no Mekstonholas un spēris soli nezināmajā.

Rūbija

Jūtos kā apdullusi. Dzirdu autobusa vadītājas sacīto, ka esam atbraukuši galapieturā, bet pirmajā brīdī vispār nesaprotu, ko tas nozīmē. Tad aptveru, ka jākāpj laukā, ja vien negribu mērot visu ceļu atpakaļ līdz Pemvikai. Pēdējās četrdesmit piecas minūtes ir palikušas ārpus manas apziņas – tik dziļi biju iegrimusi domās.

Kad speru soļus lejup pa pakāpieniem un izkāpju uz ietves, kājas šķiet akmens smagas un drebelīgas vienlaikus. Ar abām rokām iekrampējos mugursomas lencēs, kā meklējot atbalstu. Diemžēl tas nekādi nepalīdz atbrīvoties no sirreālās sajūtas – it kā mani būtu sagrābusi viesuļvētra, no kuras nav iespējams izrauties, un es vairs nesaprotu, kur augša, kur apakša.

Nevar būt, ka tas viss noticis īstenībā. Nevar būt, ka esmu izmesta no skolas. Nevar būt, ka mamma patiešām tic meliem par manu dēku ar skolotāju. Nevar būt, ka mans sapnis par Oksfordu nupat ir izkūpējis gaisā!

Šķiet, es tūlīt zaudēšu prātu. Elpa kļūst arvien straujāka, pirksti krampjaini sažņaudzas. Lejup pa muguru rit sviedru lāses, un

tajā pašā laikā visu augumu klāj zosāda. Reibst galva. Es aizveru acis un pūlos atgūt kontroli pār elpu.

Kad atveru acis, vairs neliekas, ka kuru katru brīdi būs jāvemj. Pirmo reizi, kopš izkāpu no autobusa, es skaidri saskatu apkārtējo objektu kontūras. Esmu aizbraukusi trīs pieturas par tālu un atrodos Gormsijas otrā galā. Normālos apstākļos es trakoti dusmos uz sevi, bet tagad mani pārņem teju vai atvieglojums, jo pašlaik nekādā ziņā nevaru iet mājās. Ne jau tagad, kad atmiņā vēl vīd skatiens, kuru mamma pirmīt man veltīja.

Ir tikai viens cilvēks, ar kuru šobrīd gribētu runāt. Tikai viens cilvēks, kuram neizsakāmi uzticos un kurš skaidri zina, ka es neko tādu nemūžam nedarītu.

Embera.

Ātrā solī dodos vietējās ģimnāzijas virzienā. Līdz stundu beigām acīmredzot vairs nav atlicis necik daudz laika, jo man pretī jau nāk vairāki jaunāko klašu audzēkņi. Bariņš zēnu mēģina cits citu nogrūst no šaurā trotuāra un iestumt krūmos. Ieraudzījuši mani, viņi apraujas un, galvas nodūruši, paiet garām, it kā baidītos, ka aizrādīšu par dauzīšanos.

Jo tuvāk Gormsijas ģimnāzijai eju, jo dīvainākas sajūtas mani pārņem. Pirms divarpus gadiem es pati šeit mācījos. Nevarētu teikt, ka ilgojos pēc tā laika, tomēr tagad, stāvot skolas priekšā, šķiet, ka esmu devusies ekskursijā uz pagātņi. Vienīgā atšķirība: toreiz neviens nepagriezās un neatskatījās uz mani kā šobrīd, kad esmu ģērbusies privātskolas formā.

Uzkāpju pa pakāpieniem līdz ieejas durvīm. Ēkas sienas, kas savulaik bijušas apmestas baltas, tagad ir nodzeltējušas. No logu rāmjiem lobās krāsa. Skaidri redzams, ka pēdējos gados skolas kasē nauda nav ienākusi.

Spraucos garām skolēniem, kas plūst pretī no skolas iekštelpām, un mēģinu starp daudzajām sejām saskatīt kādu pazīstamu. Nepaiet ilgs laiks, līdz ieraugu meiteni ar divām cieši pie galvas piepitām bizēm; viņa kopā ar kādu puisī nāk laukā no skolas.

– Meisij! – es uzsaucu.

Meitene apstājas un meklējoši raugās visapkārt. Atpazinusi mani, jautājoši uzrauc uzacis. Tad pamāj draugam, lai tas brīdi pagaida, un lavierē cauri pūlim pie manis. – Rūbij! – viņa iesaucas. – Sveika! Kas par lietu?

– Vai zini, kur ir Embera? – Mana balss izklausās pavisam normāla, un es ieprātojos, kā tas var būt, ja reiz manī viss ir sašķīdis sikās druskās.

– Es domāju, ka viņa ir slima, – Meisija domīgi atbild. – Embera šodien nebija skolā.

– Ko?

Tas nevar būt. Šorīt mēs abas kopā izgājām no mājām. Ja māsa nav skolā, tad uz kurieni, pie velna, viņa devās?

– Embera man atrakstīja, ka ar sāpošu kaklu guļot gultā. – Meisija parausta plecus un pamet skatienu atpakaļ uz savu draugu. – Droši vien viņa ir mājās un jūs esat samainījušās. Paklau, man tagad ir sarunāts... Vai varu...?

Es žigli pamāju ar galvu. – Protams. Paldies!

Meisija pamāj man ar roku, tad nosteidzas lejup pa kāpnēm un ieķeras drauga elkonī. Tikmēr manās domās valda absolūts juceklis: ja Emberai no rīta būtu sāpējis kakls, es to zinātu! Viņa neizskatījās slima un arī neizturējās savādi. Brokastu laikā viss bija kā parasti.

Izņemu no somas mobilo telefonu. Ekrānā parādās trīs neatbildēti zvani no Džeimsa. Man sejā iesitas karstuma vilnis. Zibenīgi izdzēšu šos paziņojumus.

Es esmu tas, kurš fotografēja, galvā ieskanas Džeimsa balss, bet es apņēmīgi ignorēju smagumu, kas iegulst krūtīs. Atveru telefonā izlases kontaktu sarakstu un uzklīkšķinu uz Emberas vārda. Zvans atskan, tātad viņas telefons nav izslēgts. Tomēr māsa neatbild pat pēc desmitā signāla. Pārtraucu zvanu un atveru lodziņu, kur ierakstīt jaunu īsziņu.

Lūdzu, atsaucies! Man steidzami jārunā ar tevi!

Nosūtu īsziņu, iebāžu telefonu žaketes kabatā, nokāpju lejup pa kāpnēm un vēlreiz pagriežos pret skolu. Mani sagrābj ārkārtīgi